

Statutul de consumator de cultură, cititor, spectator (cinema, TV, teatru), privitor (artă, muzee) sau auditor (radio, muzica, conferințe) se formează din copilăria noastră și a fost condiționat și accentuat de locul și posibilitățile locului în care ne-am format și a educației primite. Deși formați și educați cultural în pas cu vremurile trăite, am ajuns azi să ne aliniem la prezentul digital.

Constatăm că progresul tehnologic a permis un larg acces la actul cultural-artistic indiferent de forma și suportul de utilizare, educația și digitalizarea eliminând și diferențele de timp și spațiu între consumatori. Dacă ar fi să evaluăm domeniul în care am performat și să nu sfidez bunele maniere aș putea risca recunoscând, că cea mai longevivă poziție aș deține-o ca spectatoare, nu că aș fi fost o persoană inactivă, ba dimpotrivă, amatoare, participativă și foarte curioasă în varii domenii, poziția de spectatoare se referă strict la receptarea în direct a spectacolului artistic în forme cât mai variate, curiozitatea mea fiind bine dimensionată.

Trebuie să destăinui că mi-am început cariera de spectator la o fragedă vârstă de vreo 3-4 ani, când fiind la plimbare cu bunica mea, care mă adora fiind prima nepoată în familie, nu a rezistat insistențelor micuței sale protejate care dorea să știe cu tot dinadinsul ce este "la poarta neagră" trebuie să lămuresc că opera din Timișoara are porțile de intrare negre și majestuoase și acolo nu avusesem acces până la aceea plimbare și ca să nu rămân nemulțumită, bunica a tratat cu plasatoarele de la Galerie, (cu intrare separată decât la sala mare) și am urcat sus la galerie, doar că mogâldeța era atât de cucerită de ceea ce vedea, că nu mai voia să se desprindă de bara de protecție, astfel că am ajuns acasă foarte târziu dar fericită că am fost la "poarta neagră" lucru pe care, recunosc că ceva mai târziu l-am repetat foarte des cu mari satisfacții pentru că pe vremea studiilor mele erau la teatru câte 7-8 premiere pe stagiune și aveam abonament întreaga familie, iar la operă erau aproape la două săptămâni spectacole cu invitați străini, baletul foarte performant, la fel și la filarmonica.

Astfel că era greu să rezisti, iar părinților mei le sunt adânc recunoscătoare, că miau înțeles și sprijinit această nevinovată pasiune toată această perspectivă a contat mult când la repartizare am ales să lucrez în București, măcar temporar dar s-a dovedit definitiv. Am continuat cu aceeași neostenită curiozitate să urmăresc varii spectacole, interpreți, din țară dar și din alte culturi și să mă bucur la descoperirea oricărei forme de spectacol, doar să fie de calitate artistică. Spectacolul este un magic dialog între interpreți și spectatori în care fiecare dintre cele două părți își are un rol bine definit și indispensabil celeilalte părți fiecare parte este conștientă de rolul pe care și-l asumă și prezența chiar aparent "pasivă" a sălii este receptată concret de partida jucătoare.

Astfel între cele două părți se crează acel miraj de comunicare emoțională, de trăire și participare care este farmecul actului creat deopotrivă acesta este spectacolul "live". De-a lungul timpurilor însă s-au multiplicat formele de spectacol și au apărut multe variante ale spectacolului tradițional. A apărut filmul care poate fi urmărit, revăzut, studiat fragmentar, a apărut creația artistic vizuală cu o imensă producție de opere de artă picturi, sculpturi, construcții, dar cât de nenumărate altele pe care le descoperim în muzee, palate, spații de expunere, internet. Varietatea spectacolelor este marcată de apartenența unor naționalități diferite, legate de spații geografice cu specific particular și caracteristici particulare. Pentru facilitatea recepției s-au dezvoltat diverse forme media pentru ca actul cultural să poată fi recepționat comod prin radio, televiziune, cinema, video.

Este o facilitate imensă față de un auditor în dificultate de a participa altfel la actul cultural, persoane în vârstă sau cu dificultăți de deplasare. Pe de altă parte este o unică ocazie de a viziona spectacole din mari centre din întreaga lume, precum și interpreți de mare notorietate, cu agende stabilite cu mult timp înainte și la care este dificil de a putea participa la aceste programe. În actualul Festival Enescu 2021, canalul Mezzo ar fi acceptat transmisia unui singur concert din programul extrem de bogat și acesta era al violonistei de origine română Patricia Kopacinskaia, fără îndoială o virtuoză a instrumentului, prin modul în care-i exploatează posibilitățile, dar și prin modul

în care se identifică cu vioara pe care o mănuieste. TVR2 este postul care transmite evenimentele culturale cele mai valoroase, inclusiv în Festivalul Enescu a transmis multe dintre concertele, la care publicul nu a reușit să găsească bilete, iar foarte de curând am avut plăcerea să ascult recenta realizare la Opera Națională București, opera "Norma" a lui Vincenzo Bellini în oferta regizorală a doamnei Alice Barb cu Elena Moșoi-Norma, Daniel MagdalPollione și Ruxandra Donose - Adalgisa sub bagheta lui Ethan Schmeisser, în acest sfârșit de sezon 2021 în an Centenar al Operei Române.

Acest spectacol cu o echipă de realizatori de elită a fost evenimentul de grație în anul centenar, an vitregit de măsurile adoptate din rațiuni de protecție impuse de pandemie. Oricât de atrăgătoare ar fi ofertele artistice nu rezistăm să nu urmărim jurnalele de informații, constatând că informația nu este pură, ci învăluită pasionant în influențe de opțiune politică, că vrajba noastră cea de toate zilele e prioritară judecării drepte, evaluării argumentate a situațiilor, a trendurilor, condițiilor a consecințelor unora sau altor alegeri iar nu a repara consecințele hotărârilor pripite.

Prin spațiul informațional facem mai întâi saltul în colțul diametral opus al țării, într-un oraș provincial Fălticeni, dar catalogat de George Călinescu acum 50 ani pe locul trei după București și Iași ca număr de scriitori și oameni de cultură dați țării. Aici amintim și de primii pași prin tehnologie, cultura, arta și media bazate pe electronică și azi pe tehnologia informației. În copilărie contactul cultural inițial s-a materializat prin vizitele la mănăstirile bucoviniene, practicatul obiceiurilor creștine de colind și urări de Paște, Crăciun și Anul Nou sau vizionarea în Săli mari ca la cinematograful a emisiunilor TV, „Dialog la distanță între regiunile României”, transmise de Televiziunea Română în anii '60 când televizorul era mai rar ca o mașină în gospodăriile oamenilor.

Apoi, în anii '70 ai liceului, participarea într-un grup de colegi pasionați de muzică, construirea de stații de amplificare cu tuburi electronice, chitare electrice și organizarea de acele seri dansante ale copilăriei ne-a apropiat de muzica ușoară și urmărirea emisiunilor radio sau utilizarea echipamentelor și suporturilor media ale vremii, casetetofoane, pick-up cu discuri audio de vinil, magnetofoane.

Astăzi remarcăm saltul fantastic, de neimaginat, susținut de sistemele informaționale, comunicațiile mobile și internet. Transmiterea online în unele cinematografe din mall-uri a unor concerte sau spectacole de teatru și operă din marile Săli ale lumii (Metropolitan, New York) ne permite accesul la actul de cultură global. Tehnologiile video folosite în cinematografie, transformarea cinematografului într-o creație digitală 100%, accesul la tehnologiile de reprezentare tri-dimensionale (3D) ne transpun într-o lume digitală care azi reunește audiovizualul și spațialul într-un act artistico-cultural. Cultura scrisă și arta picturală nu sunt ocolite de tehnologiile digitale. Vizitele în muzee prin înregistrări multidimensionale și parcurgerea virtuală a spațiilor fizice, spațialitatea sunetului și a imaginii ajută actul cultural și educațional prin mijloace neimaginabile acum câteva zeci de ani.

Viitorul se deschide și mai enigmatic prin apariția și a altor tehnologii sau tipuri de aplicații precum noua aplicație mass-media „Metavers” care va completa și depăși cotele de popularitate și interes atinse de Facebook, Youtube.

Cartea și revistele digitale, atât din domeniile culturale, tehnice sau arta beneficiază de suportul tehnologiilor digitale, îmbunătățesc accesul la cunoaștere și pașii spre o societate a cunoașterii (vezi tema 10 din Strategia de dezvoltare a României în următorii 20 de ani). Se întrevide o reacție puternică a societății pentru cunoaștere, salvare patrimoniu cultural, digitalizare și diseminare, fiindcă există în plan și o nouă finanțare cu 500 mil. euro pentru digitalizare care țintește serviciile publice dar se va răsfrânge și în artă și cultură. Paralela creată între abordările culturale și media în timp, spațiu și tehnologii utilizate urmează să ne conducă spre o lume în care virtualul se împletește cu realul, se reprezintă și completează reciproc.

Clementina Timuș și Viorel Gaftea

INDEPENDENȚA ROMÂNĂ

*Independența
prin Cultură*